

PRZYJMOWANY (75) *part praet pass impf*

przyjmowany (64), **przymowany** (11); przyjmowany *RejPs, KromRozm I, KromRozm II, KrowObr* (2), *UstPraw, BibRadz* (4), *BielKron* (3), *WujJud* (4), *WujJudConf* (2), *BudNT, KarnNap, ModrzBaz* (2), *StryjKron, CzechEp* (3), *ReszHoz, ActReg, WujNT* (6), *SarnStat* (20), *PowodPr, SkarKazSej*; przymowany *MetrKor* (2), *LibLeg* (5), *RejKup*; przyjmowany : przymowany *ComCrac* (1:1), *KuczKat* (6:2).

przyjmowany (52), **przyjmowan** (23).

o jasne; w formach złożonych a jasne, w formach niezłożonych pochylone.

sg m N (*praed*) przyjmowań (5) *BibRadz, KuczKat* (2), *KarnNap, SarnStat, przyjmowany* (3) *WujJud, WujNT* (2). $\diamond$ f N (*praed*) przyjmowań (5) *KuczKat* (4), *WujNT, przyjmowana* (4) *KrowObr, BibRadz, BielKron, WujJud*. $\diamond$ I przyjmowań (1). $\diamond$ n N (*praed*) przyjmowano (14), przyjmowan(e) (1); -o : -(e) *WujNT* (1:1). $\diamond$ pl N m pers przyjmowani (28). subst przyjmowané (14); -é (6), -(e) (8).

Składnia dopełnienia sprawcy: przyjmowan(y) od kogo (6), przez kogo (1); od kogo *RejPs, KromRozm II, KrowObr, BielKron*; od kogo : przez kogo *SarnStat* (2:1).

Sł stp s.v. przyjmować, przyimować, przymować, Cn brak, Linde XVII w. s.v. przyjąć.

I. Na który (którego) się ktoś zgadza, który (którego) aprobuje, akceptuje (w stosunkach między ludźmi lub między człowiekiem a Bogiem), do którego ustosunkowuje się, głównie pozytywnie (34) :

1. Gdy ktoś coś mówi lub czyni: uznawany za stosowny (15) :

A. Odnośnie do wypowiedzi (13) :

a. O wypowiedziach skierowanych do osoby słuchającej lub działaniach skierowanych na nią: któremu się ktoś nie sprzeciwia, którego chce wysłuchać i zwykle chce się zastosować (8) : Biskup prosił Aby jego sprawą była przymowana *RejKup* bb7v; Choć P. Bog/ choć człowiek jego namiestnik/ iakokolwiek rozkaże: iednákim ftáránim ma być pełniono/ y iednáką częścią przyimowano. *SkarKazSej* 698b.

Wyrażenia: »niełaskawie przyjmowan« (1): Nie wątpię ze wto wmmMPan trafiłz [...] iakoby topropositum moje niełaskawie niebyło przyimowano, bo takęm się zaciągnął, że inaczey vczynić niemogę *ActReg* 103.

»wdzięcznie przyjmowany« (1): Abowiem on [Pan] rozmáycie vroškolfował myśli nalfé tylko iedno okazując nam dziwne sprawy fwe/ á iáko máią być od nas wdzięcznie przyimowane *RejPs* 137v.

α. O działaniach prawnych i zobowiązaniach: uznawany za obowiązujący (4) : Ták wízyłtki vftáwy ApóstolŃkiewy ftholice máią być przyimowane/ iakoby theż Boskim głósem od Piotrá świętego były wtwierdzone. *KrowObr* 25v; Wízyłtki Concilia iednákó przyimowane być máią/ poniewalfz z iednego duchá s. pochodzą. *WujJud* 72v marg, L13; *SarnStat* 1107.

b. O wypowiedziach głoszonych w imieniu Boga: uznawany za słowo boże, za prawdę wiary, któremu się wierzy (5) : iż nie ma być nic przyimowano/ częgo nie máłz wyrażnie w piśmie ś. *CzechEp* 110; Bálwanem włáfnie ieft cokolwiekby było przyimowano mimo Boga prawdziwego *PowodPr* 28.

W połączeniu szeregowym (1): iż nád słowo Boże/ nie ma być nic wnołzono/ ftánowiono/ przyimowano y pochwalono/ w káżdey spráwie zbáwienney. *CzechEp* 108.

Fraza: »nauka była (być ma) przyjmowana« (2): *KromRozm II h2v*; W tych też częściach Krol Fráncufki rofkazał írodze w swoim kroleſtwie/ áby náuká Luterfka thakież Kálwinowá/ niebyła prziyimowaná od żadnego *BielKron 220*.

Szereg: »przyjmowany i dzierzany« (1): Tákowe [*nauki*] teſ nye ináczey/ yedno yáko pífmo S. álbo wftne podánye Apofłofłkye á flowo boſe od nas prziyimowáne y dſyerſáne być máyá. *KromRozm II h2v*.

B. Odnóſnie do osoby (2) : íſ ći ktorzy máyá odſyeny dobreo ſywotá/ nye máyá być prziyimowáni dla złey náuki. *KromRozm I C4v*; Náukę ínſzá przynoſzácy niſli Apofłofłká nie máią być prziyimowáni. *WujNT Aaaaaa2*.

2. Gdy człowiek ofiaruje coś Bogu: brany (1) :

Fraza: »ofiara [od kogo] przyjmowana będzie« (1): A oná ofiárá ták od was prziyimowána będzie [*Et reputabitur vobis elevatio vestra*]/ íáko zboſe z boífká ábo co przychodſi od pełney práfy. *BibRadz Num 18/27*.

3. Któremu pozwala się wejść do swego domu lub kraju (i często zatrzymać się tam na dłużej, zamieszkać), którego dopuszcza się do swego towarzystwa lub grona (18) :

przyjmowany do czego [= dokąd] (5): Iedno, ktorzi badá prawy rodziczi I nyewolniczi iako Ciganany [!] y Tatarowie ziemye moldawskiej, takowi, lyudzie nyemayá bicſ przymowany nygdzicz [!] do ziem náfchich. *LibLeg 6/78v, 6/159v; UstPraw K3*; Ieſt teſ ofobny íſpítal/ do ktorego prziyimowáni íá ći/ ktorzy z choroby ciężkíey powſtawfzy/ ſeby dla niedoſtátku z nowu w nię nie wpádli *ReszHoz 121; SarnStat 523*.

W przeciwstawiach: »przyjmowany ... wydawany (3), wywołany (2)« (5): A zbiegowie na obie ſtronye abi przymowany nyebili ale abi bili widawany zasye *LibLeg 6/79, 6/159v, 160*; Cygáni álbo ludzie niepotrzebni będą przes nas z ſiemi wywołáni/ y ná potym nie máią być do niey prziyimowáni. *UstPraw K3; SarnStat 523*.

Szereg: »przymowany i chowany« (1): y ma za tho Krol ye⁸⁰ M yz wthim doſficz cziny przimyerz y íáfycztwv dobremv gdi niedopuſzcza abi taczi bili przymowanj y chowany fktorich bi myal trudnoſcz yaká myecz *LibLeg 10/120v*.

Przen [przez co ku czemu] (1) :

W porównaniu (1): Bo íáko przez Swiętoſći ku Zywotowi bywamy przymowáni/ ták teſ ymi íákoby pokármy íákimi ſywiemy/ y záchowani á zmocnieni bywamy. *KuczbKat 120*.

a. Któremu pozwala się zostać członkiem zgromadzenia, zespołu (9) :

przyjmowan(y) do czego (8): Ammonitá áni Moábczyk nie ma być prziyimowan [*Non ingreditur*] do zgromadzenia Pánfkiego *BibRadz Deut 23/3; ModrzBaz 74*. *Cf Wyrażenie*.

przyjmowany między kogo (1): Ktorzi ná wotowáne oſtrą rozrywkę máią/ ći do *Senatu*/ to íeſt/ między pány rádne máią być prziyimowáni [*cooptentur*]. *ModrzBaz 74*.

przyjmowany w co (1): Nie było tego zákazania íſby [*synowie Elimelecha*] byli ſobie niemieli poymowác ſon zniewiaſt [!] Moábſkich/ ále to im było zákazano/ ſe by Moábſcy męſzowie niebyli prziyimowáni wſpólecſne zgromádzenie Izráelczykow *BibRadz I 148c*.

Wyrażenie: »do klasztoru, do zakonu przyjmowany« [szyk 5:1] (3:3): [postanowiono] Polacy áby nie byli przyjmowani do iego [mistrza pruskiego] zakonu iáko zdawná. *BielKron* 415v; *StryjKron* 722; Polacy do klawztorów Królestwa Polłkiego máią byđz przyjmowani *SarnStat* 206, 207 [2 r.], 1099.

II. Bez nadrzędneho elementu aprobaty (choć może on występować drugorzędnie) (41) :

1. Traktowany, uznawany za coś, jakieś (2) :

przyjmovan między co (1): Bo cokolwiekby procz tych [ksiąg] było/ między ty święte y Bołkie nie ma być przyjmowano *CzechEp* 132.

przyjmovan jako co (1): Gdy z tych dochodow łwych co náwybornieyše zá ofiárę oddáwác bęđziećie/ thedy od Lewitow thák to bęđzie przyjmowano [et reputabitur Levitis]/ iáko dochod z boiłká/ ábo dochod z práfy. *BibRadz Num* 18/30.

2. Odbierany, pobierany od kogoś (w działaniach o charakterze prawnym i handlowym) (3) :

przyjmovan po ile (1): Též vřtáwiamy: áby káždy Bálwan [soli] nieináczey od Królá był przyjmowan w Zupie Wielickiéy/ wřzyłtko obráchowawřzy/ [...] iedno po piáci grołzy *SarnStat* 374.

przyjmovany miedzy kim (1): Obiczai Polłkich zapissow przedania, załstaw, Zamian, arend y innich. a kte^{mv} iakie prze máią bicz miedzi łtronami przimowane abo czynione. *ComCrac* 21v.

Wyrażenie: »u prawa przyjmowany« (1): którym wřzyłtkim wolno bęđzie czynić y przyjmowác ná fię zapify/ tylko žeby od kmieći y poddánych ziemiáńłkich nie były v duchowného práwá przyjmowané. *SarnStat* 215.

3. O sakramentach: otrzymywany, przyjmowany (gdy ktoś przystępuje do sakramentu) (16) : Wyznawamy/ że Małżeńłtwá máią być przyjmowane y łączone łłuznie/ porzádnie/ w boiáźni Bozey *WujJudConf* 211v.

przyjmovany przez co (1): Prawdác ieft/ że ofiárá Páná Chriřtułowá bywa przywłázczoná y przyjmowaná przez wiárę [...] ále nie przez łámę wiárę. *WujJud* 232.

Fraza: »świętość, sakrament bywa (a. być ma) przyjmowan(a)« (3:1): Bierzmowania Świętość ná czczo przyjmowana być ma *KuczbKat* 155, 110, 230; Przeto chcemy to mieć po wřzyłtkich Plebaniech Biskupłtwa náłzego/ áby káždy z nich przy łwym Kołćiele vpominánia tákowe miał/ á częłto ich przy vdzielániu Sákrámentow Świętych vřywał/ opowiedáiac [...] / co ktory Sákráment znáczy/ dla częgo bywa przyjmowan *KarnNap* A3.

α. O komunii św. (tu dodatkowy element znacz. II.5.) (10) : Druga [przyczyna nazywania eucharystii chlebem powszednim]/ iż co dźień ma być przyjmowan *KuczbKat* 410.

Frazy: »ciało boże (a. Chrystusowe, a. Pańskie) (i krew) bywa (ma być) przyjmowane(-o)« [w tym: w co (1), w czym (1)] [szyk zmienny] (3): *BielKron* 203v; Ciało Chriřtułowe bywa przyjmowane w ćiałá wiernych ludzi *WujNT* 331; Ciało y krew Páńłka bywa przyjmowana w S. Sákrámenćie. *WujNT* 331; [Pothym kołzczol łzvietę łłuznye tho vřtawyl [...] / aby czalo boze [...] nadczczo bylo od wyernych krzełzczyan{ow} [...] przymowane *TomZbrudzPeryk* 146].

»pod jedną osobą, pod dwiema osoboma bywa (był) przyjmowan(y)« (1:1): *KrowObr* 206; Wyznawam też/ że y pod iedną łámą ofobą/ wřzyłtek á zupełny Pan Chriřtus y prawdziwy Sákráment bywa przyjmowany. *WujJud* 26v.

»sakrament, świętość ma być (bywa) przyjmowany(-a)« (3:3): Tu łami świadczyć w tym Koncylium wółzym [...] / iż w pierwłzym kościele pod dwiema ołobomá / tá Świętość od wiernych byłá przyjmowaná *KrowObr* 206; *KuczbKat* 160 [2 r.]; *WujJud* 26v; Sákrámeⁿt z iáką pokorą ma być przyjmowány. *WujNT* 34 *marg*, Bbbbbb4.

4. *Zatrudniany, najmowany do pracy lub służby wojskowej; któremu powierza się jakąś funkcję* (14) : ale tylko mieli bydź przyjmowani [*recipiendi JanStat* 194] [*na urzędny*] Pánowie Vrodzeni y szlachetni *SarnStat* 178, 922.

przyjmowany dla czego [= *w jakim celu*] (2): było wstawiono [...]: aby dla obrony Kościelnéy y dóbr iego / do przednieyfzych kościołów [...] nie były przyjmowané [*non susciperentur JanStat* 194] [...] ołoby nie szlacheckiego y proftégo ftanu *SarnStat* 178 [*idem*] 922.

przyjmowany do czego (3): *SarnStat* 178 *cf* *przyjmowany dla czego*, 179 *cf* *przyjmowany na co* [= *na jakie stanowisko*], 922.

przyjmowany na co [= *na jakie stanowisko*] (6): DO kościołów Tumłkich w królestwie nółzym niech nie będą przyjmowani ná Biskupłtwá / Pręłatury / Kánonię / iedno szlachcicy z obudwu rodziców *SarnStat* 179. *Cf* *Wyrażenie*.

przyjmowany na co [= *w jakim celu*] (1): Naprzód / aby Rotmistrze [...] ná obronę potoczną z quarty poftánowioną ze włyftkich Woiewództw iednáko y równo przyjmowani byli *SarnStat* 434.

przyjmowany w czym (3): Ktorzy to nieinaczéy będą przyjmowani w kápitułach [*suscipiantur per Capitula JanStat* 198]: iedno których przełozeni mieyfc godné w tákowych náukách doktorfkich pochwałá *SarnStat* 180 [*idem* (2)] 197, 923.

Fraza: »żołnierz ma być przyjmowan« (1): A wiécéy żołniérzów niema bydź przyjmowano / iedno tyle / ile téy quarty ná zapłátę przez cały rok ftáwác będącie. *SarnStat* 434.

Wyrażenie: »na urząd przyjmowany« [*szyk* 3:2] (5): Ktorzi ábo łami przez się / ábo przez kogo infzego proszá / ci ná vrzędy niechay niebędá przyjmowani [*a magistratu excludantur ModrzBaz* 74; iákóz nie były przyjmowané / ná dołtoieńftwá *perfonatus*, Vrzędy [*non suscipiebantur ad ... officia JanStat* 194] / Kánoniae / y Prębendi / ołoby nie szlacheckiego y proftégo ftanu *SarnStat* 178 [*idem* 922] 178, 922 [2 r.].

Przen [*ku czemu*] (1) : Ná Krzcie człowiek ku boiowi przyjmowan / á ná Bierzmowaniu ku walce przyzbroiony bywa *KuczbKat* 150.

5. *Spożywany* (3) :

W przeciwstawieniu: »odrzucon (a. odrzucon) ... przyjmowan« (3): Gdyż Pan Bog dał pokármy człowiekowi ku pożywaniu z dziękczynienim / tym ktorzy vználi prawdę / iz co iedno Bog stworzył dobre ieft / á niema być nic odrzucano / iefliby z dziękowaniem przyjmowano było. *WujJudConf* 198v; *BudNT* t8v; *WujNT* 1.Tim 4/4 [*zawsze przekład tego samego tekstu*].

6. *Dopuszczany do czynności o charakterze prawnym* (1) : ktorem [*kmieciom królewskim i duchownym*] to będzie wolno wtakowe zapifły wchodzicz, iedno Kmiecie a poddani szlachetfczy niemayá przyjmowani bycz. *ComCrac* 20v.

---

7. *O przejmowaniu od poprzednika obowiązku pogoni za przestępcą (2)* : A thakowe pryąnczie sladv thilko ma bicz o dzyefzanczoro thowara, [...] a czo by thefz mny bylo dzyefzyąnczi thedi thakiefz ma bycz przymowano. *MetrKor* 40/813, 40/813.

Synonimy: **I.1.** *aprobowany*; **2.** *bran*; **3.** *wpuszczany*; **II.2.** *bran, pobierany, wybierany, wyciągany*;
5. *bran*.

Cf **PRZYJMOWAĆ**

ALKa